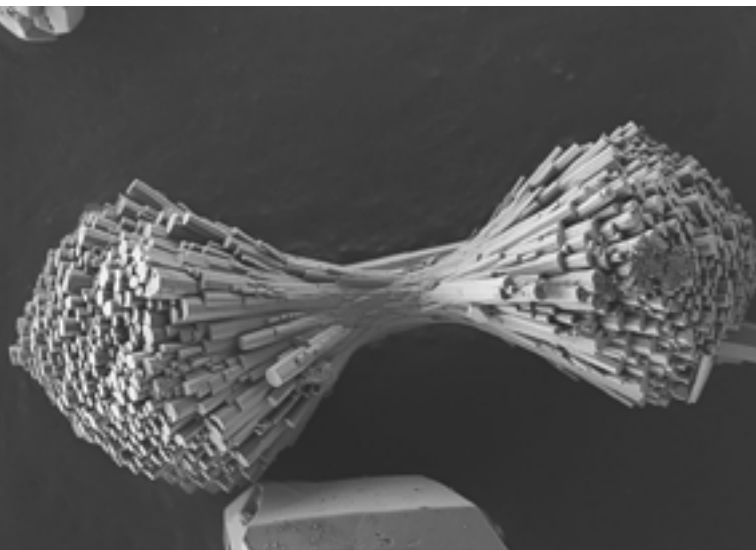

GALERIJA KEMIJSKEGA INŠTITUTA

NANOPODOBE

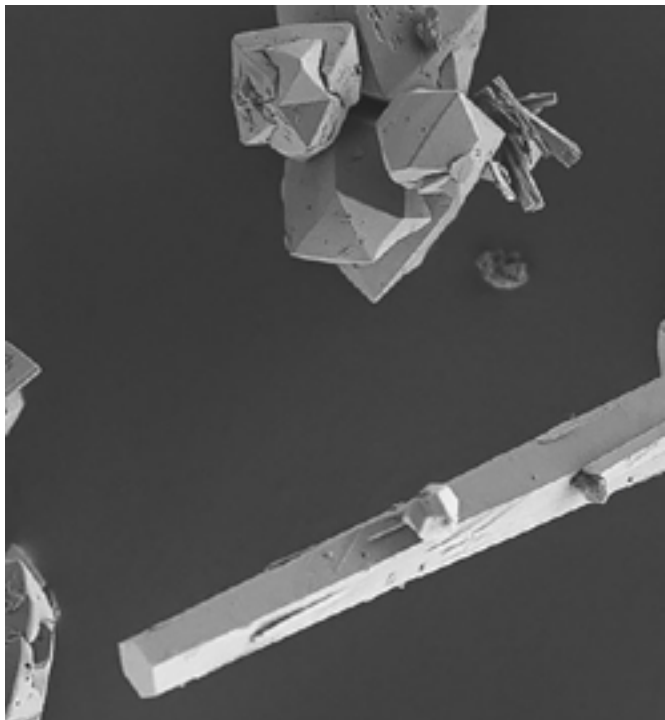
Mojca Opresnik

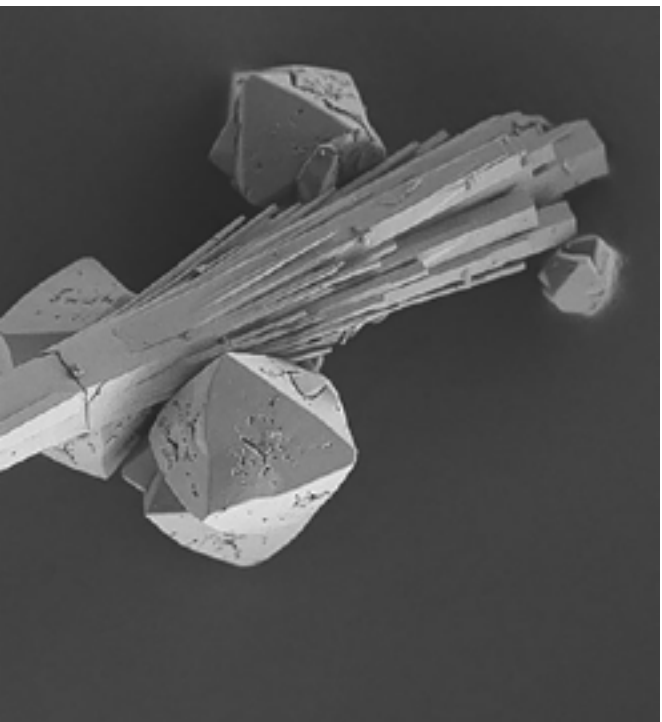
Mojca Opresnik je zaposlena na Kemijskem inštitutu že od leta 1986 kot strokovna sodelovka, pri čemer v strokovnem smislu precejšnji del svojih delovnih nalog opravlja na tehnološko zahtevnih napravah, od katerih po njenih lastnih besedah najraje dela na vrstičnem elektronskem mikroskopu. Tako delo ima zelo specifične zahteve, saj gre za podobe, ki nastajajo predvsem zato, da si različni raziskovalci bolj natančno lahko predstavljajo zgradbo nekega materiala, njegove fizikalno-kemične in druge lastnosti, da lahko bolj jasno predstavijo določene zamisli glede teh materialov v svojih člankih in podobno. Mojca pri tem delu seveda mora predvsem paziti, da so njene mikro in nano podobe čimbolj natančne, jasne, da so čimbolj v skladu s tem, kar bi si radi raziskovalci razjasnili ali kar bi radi pokazali v člankih. Gre za podobe, s katerimi dobivamo vpogled v strukture določenih materialov na nivojih, ki so daleč pod valovno dolžino vidne svetlobe in v tem svetu smo tako rekoč v čisto drugačnem okolju kot v okolju, katerega lahko beležimo s svojimi kamerami na mobitelih ali pa s foto aparati... Toda neka bistvena reč, ki se dotika predvsem čisto človeške, primarne zmožnosti, da namreč vidimo podobnosti in jih lahko med sabo povezujemo, je tista, ki je nekakšen temeljni gradnik te celotne razstave. Namreč pred sabo imamo slike, ki zajemajo skoraj neskočno majhne površine določenih materialov. So torej nekakšni »izsečki« površin,

vzorci, ki niso le vzorci v smislu »sample«, temveč so dejansko izsečki nekih vzorčastih površinskih »patterns«. Toda v vsaki sliki stojimo pred nečem, kar se nam v veliki meri »zdi znano«, četudi ne more imeti praktično nobene vsebinske realne zveze s posvetnim, vsakodnevnim življenjem, simboliko ali pa razmerji, ki jih najdemo v vsakdanjem življenju... A vendarle Mojca išče ravno takšne dele, ravno takšne kadre v pogledu skozi to, več stotisočkrat povečano sliko. Kot bi tam onkraj, v bistveno drugačnem nano-svetu iskala nekaj domačnega, nekaj, kar jo povezuje s tukajšnjim, znanim, vsakodnevnim.

Ta podobnost pa vseeno na najbolj osnovni, pojmovni in ontološki ravni odpira nekaj vprašanj, ki lahko segajo precej globlje od tega preprostega iskanja domačnosti med vzorci. Že v prazgodovinskih jamah so arheologi ugotovili, da so naši pra predniki slikali po skalah, ki so dokaj specifično reliefne. Teza nekaterih arheologov je bila, da so že v samem reliefu naši neko osnovno podobnost, ki so jo potem dodatno ojačali z barvami in linijami. Samo dejstvo, da je neka podoba podobna nečemu drugemu, čeravno obstaja v popolnoma drugem stanju, drugem materialu, je zelo značilno človeška. Živali se ne poglobljajo v podobnosti nekih podob na slikah. Le redke sploh zmotijo (ali pritegnejo) podobe v ogledalu. Človeška zmožnost, da se poglobi v podobo, da ima sploh zmožnost primerjanja med dvema

različnimi entitetami in jih postavi na skupni imenovalac podobnosti je nekaj, kar v izhodišču omogoča sploh kakršno koli globljo komunikacijo, ki ni zgolj komunikacija skozi čisto naravne procese instinktivnega, nagonskega stika.

Pred nekaj desetletij so psihologi v navezavi z biologi in nevroznanstveniki začeli razkrivati t.i. »zrcalne nevrone«, s katerimi so lahko razložili proženje enakih bioloških procesov pri dveh različnih osebkih, četudi je en le gledal, kaj dela drugi in so to zmožnost pri človeku povezali z našimi zmožnostmi občutenja empatije. S tem je podobnost dobila neke vrste potrditev kot tista kategorija, na podlagi katere je sploh možna komunikacija, saj bi brez zmožnosti prepoznavanja podobnosti ostali obsojeni na temeljno samoto.

Jiri Kočica

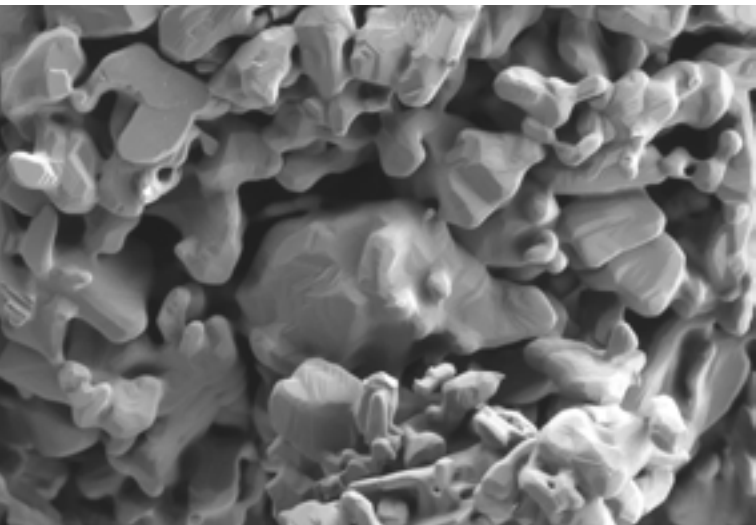
Kratek življenjepis:

Mojca Opresnik je na Kemijskem inštitutu na oddelku za anorgansko kemijo in tehnologijo zaposlena od leta 1986. Dela kot strokovna sodelavka, cenjena po svojem natančnem in prizadevnem delu. Dela na številnih aparaturah, najraje na vrstičnem elektronskem mikroskopu, kjer je operater že od leta 2007.

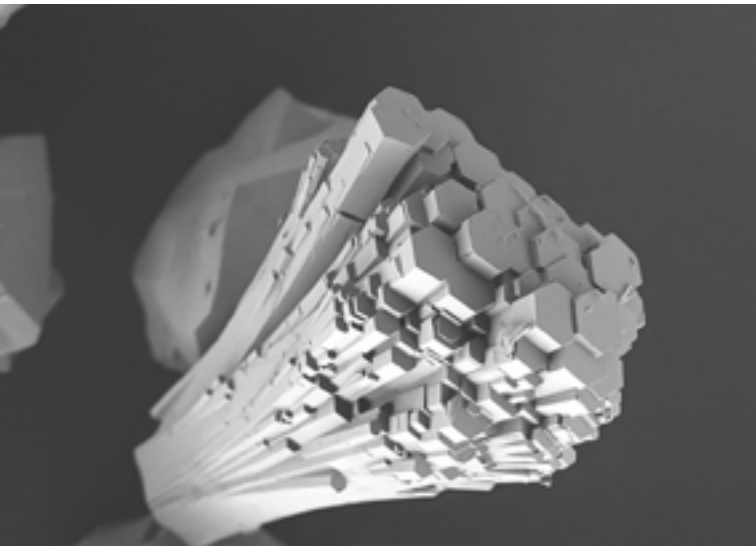
V svojih posnetkih iz anorganskih materialov, torej neživega sveta, s svojo domišljijo in igrivostjo išče navidezno življenje, ki nas pritegne. Rutinskemu delu tako dodaja svojo fantazijsko komponento.

Piše tudi otroške knjige, pravljice, od katerih je izdala eno zbirko v samozaložbi, tri pa so objavljene v založbi Morfem.

V prostem času se Mojca ukvarja tudi s fotografijo.

Od 22. 11. 2018 do 10. 1. 2019 v galeriji Kemijskega inštituta v Ljubljani

Kustos, spremno besedilo in oblikovanje: Jiri Kočica

Spletna brezplačna izdaja, 2022

URL: <https://www.ki.si/o-institutu/galerija/mojca-opresnik-nanopodobe-november-2018/>

CIP: Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 93195779 ISBN 978-961-6104-67-8 (PDF)

Kemijski inštitut
Ljubljana, Slovenija

National Institute of
Chemistry, Slovenia

Hajdrihova 19, Ljubljana
www.ki.si / 01 47 60 200